

Sygn. akt V Ca 821/19

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR (del.) Dorota Walczyk
------------------------	----------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2019 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **V. H., Y. H.**

przeciwko **(...) Sp. z o.o. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 23 sierpnia 2018 r., sygn. akt II C 1097/18

1. oddala apelację;
2. zasądza od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz V. H. i Y. H. kwotę po 450 (czterysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt V Ca 821/19

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR (del.) Dorota Walczyk
------------------------	----------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2019 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **V. H., Y. H.**

przeciwko (...) **Sp. z o.o. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 23 sierpnia 2018 r., sygn. akt II C 1097/18

1. oddała apelację;

2. zasądza od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz V. H., Y. H. kwotę po 450 (czterysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Dorota Walczyk

Sygn. akt V Ca 821/19

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 505¹³ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy nie przeprowadzając postępowania dowodowego i nie zmieniając ustaleń faktycznych zważył co następuje:

Apelacja nie może odnieść zamierzonego skutku wobec prawidłowości rozstrzygnięcia i bezzasadności jej zarzutów.

Zaskarżone orzeczenie należało uznać za prawidłowe i stanowiące wynik właściwej oceny zebranego materiału dowodowego. Sąd Okręgowy podziela poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia, a w konsekwencji przyjmuje za własne. W przedmiotowej sprawie stan faktyczny został ustalony przez Sąd Rejonowy prawidłowo, zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, która wymaga, aby sąd oceniał materiał dowodowy w sposób logiczny, spójny i zgodny z zasadami doświadczenia życiowego. Dlatego też za bezzasadny należało uznać zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było to, czy opóźnienie powstałe wskutek usterki technicznej hamulca samolotu oraz wskutek zamknięcia portu lotniczego w P. przed rozpoczęciem lotu poprzedzającego lot na trasie H. – W. stanowiły nadzwyczajną okoliczność wyłączającą obowiązek pozwanej wypłaty na rzecz pasażerów opóźnionego lotu odszkodowania.

Strona powodowa opierała swoje roszczenie na regulacji zawartej w Rozporządzeniu (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającym wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (dalej: Rozporządzenie). W myśl art. 5 ust. 1 lit. c Rozporządzenia w przypadku odwołania lotu, pasażerowie, których to odwołanie dotyczy mają prawo do odszkodowania od obsługującego przewoźnika lotniczego z wyjątkami przewidzianymi w tym przepisie, które nie znajdują zastosowania w niniejszej sprawie. Stosownie do art. 7 ust. 1 Rozporządzenia pasażerowie otrzymują odszkodowanie w wysokości: a) 250 EUR dla wszystkich lotów o długości do 1.500 kilometrów; b) 400 EUR dla wszystkich lotów wewnątrzspółnotowych dłuższych niż 1.500 kilometrów i wszystkich innych lotów o długości od 1.500 do 3.500 kilometrów; c) 600 EUR dla wszystkich innych lotów niż loty określone w lit. a) lub b). Przy określaniu odległości, podstawą jest ostatni cel lotu, do którego przybycie

pasażera nastąpi po czasie planowego przylotu na skutek opóźnienia spowodowanego odmową przyjęcia na pokład lub odwołaniem lotu.

Mając na względzie utrwaloną linię orzeczniczą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dawniej Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości) Sąd odwoławczy zważył, że powołane przepisy Rozporządzenia nr 261/2004 należy interpretować w ten sposób, że do celów stosowania prawa do odszkodowania, pasażerów opóźnionych lotów należy traktować jak pasażerów odwołanych lotów oraz że mogą oni powoływać się na prawo do odszkodowania przewidziane w art. 7 tego Rozporządzenia, jeżeli z powodu w/w lotów poniosą stratę czasu wynoszącą co najmniej trzy godziny, tzn. jeżeli przybędą do ich miejsca docelowego co najmniej trzy godziny po pierwotnie przewidzianej przez przewoźnika lotniczego godzinie przylotu. Niemniej, takie opóźnienie nie rodzi po stronie pasażerów prawa do odszkodowania, jeżeli przewoźnik lotniczy jest w stanie dowieść, że odwołanie lub duże opóźnienie lotu było spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, to jest okoliczności, które pozostają poza zakresem skutecznej kontroli przewoźnika lotniczego (tak Europejski Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawach połączonych C-402/07 i C 432/07).

Mając powyższe na względzie Sąd Rejonowy trafnie uznał, iż powódkiem przysługiwało odszkodowanie w kwotach po 400 EURO, którego wysokość została określona bezpośrednio w przepisach. Odszkodowanie wywodzone z rozporządzenia nr 261/04 jest świadczeniem, którego celem i funkcją jest ryczałtowe zniwelowanie szkody powstałej w wyniku nieprawidłowego (nienależytego) wykonania umowy przewozu lotniczego, zawartej między pasażerem, a przewoźnikiem, poniesionej przez pasażera w związku z odwołaniem/opóźnieniem lotu. Szkada pasażera polega zarówno na straconym czasie i innych niedogodnościach związanych z opóźnieniem lotu – co istotnie stanowi szkodę niemajątkową, niemniej może mieć również charakter szkody majątkowej. Odszkodowanie to ma na celu naprawienie szkody bez konieczności wykazywania zarówno jej rozmiarów, pozostających w normalnym związku przyczynowym z opóźnieniem/odwołaniem lotu, jak też jej charakteru: majątkowego czy też niemajątkowego. Ponadto, wysokość tego roszczenia nie jest uwarunkowana cechami osobistymi uprawnionego pasażera, co niewątpliwie stanowi konieczną cechę zadośćuczynienia. Nie są to roszczenia dochodzone z tytułu dokonanego przez pozwanego deliktu. Niewykonanie lotu lub wykonanie go w innych godzinach niż wcześniej z pasażerem uzgodnione zdecydowanie bardziej podobne jest do niewykonania/nienależytego wykonania umowy, podlegającego reżimowi odpowiedzialności kontraktowej.

Można więc stwierdzić, że odszkodowanie dochodzone na podstawie rozporządzenia nr 261/04 ma charakter mieszany – co oznacza, że zawiera w sobie ryczałtowe naprawienie zarówno szkody majątkowej, jak również krzywdy, wyrządzonej faktem opóźnienia bądź odwołania lotu. Należy wskazać, że strata czasu wiązać się może zarówno z dolegliwością w sferze czysto emocjonalnej, jak również z uszczerbkiem majątkowym, zarówno w postaci straty rzeczywistej, np. opłaconej doby hotelowej, niewykorzystania w całości opłaconej usługi turystycznej, kosztów parkowania samochodu, kosztów niewykorzystanego biletu na dalszą podróż, kosztów przechowywania, czy też w postaci utraconych korzyści, np. utraconego zarobku. Skoro omawiane odszkodowanie przysługujące pasażerowi za opóźniony/odwołany lot, wywodzone z rozporządzenia nr 261/04, stanowi zryczałtowaną karę ustawową za nienależyte wykonanie zobowiązania (umowy) przez przewoźnika lotniczego, służącą „uproszczonej” kompensacji dwojakiego rodzaju uszczerbku: majątkowego i niemajątkowego (co świadczy o mieszanym charakterze roszczenia), to mieści się ono w reżimie odpowiedzialności kontraktowej, a nie deliktowej.

Również zarzut naruszenia art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 261/2004 należało uznać za bezzasadny. W wyroku z dnia 4 maja 2017 r., w sprawie C 315/15 Trybunału Sprawiedliwości doszedł do wniosku, że za nadzwyczajne okoliczności w rozumieniu art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 261/2004 można uznać zdarzenia, które ze względu na swój charakter lub swoje źródło nie wpisują się w ramy normalnego wykonywania działalności danego przewoźnika lotniczego i nie pozwalają na skuteczne nad nim panowanie (zob. podobnie wyroki: z dnia 22 grudnia 2008 r., W.-H., C#549/07, EU:C:2008:771, pkt 23; z dnia 31 stycznia 2013 r., (...), C#12/11, EU:C:2013:43, pkt 29; a także z dnia 17 września 2015 r., van der L., C#257/14, EU:C:2015:618, pkt 36).

Cel, jakim jest zagwarantowanie wysokiego poziomu ochrony pasażerów lotniczych, który jest realizowany za pomocą rozporządzenia nr 261/2004 i który został sprecyzowany w motywie 1 tego rozporządzenia, oznacza, że nie należy zachęcać przewoźników lotniczych do rezygnacji z podejmowania środków, jakie są wymagane wobec zaistnienia takiego zdarzenia, co prowadziłoby do przedkładania zachowania punktualności lotów nad troskę o zapewnienie bezpieczeństwa pasażerów. Nie sposób jednak w każdej sytuacji wystąpienia usterki, czy też okolicznością nadzwyczajnej – oczekiwać od przewoźnika, aby zorganizował samolot zastępczy. Należy bowiem podkreślić, że przewoźnik lotniczy jest zwolniony z obowiązku wypłaty pasażerom odszkodowania na podstawie art. 5 ust. 1 lit. c) i art. 7 rozporządzenia nr 261/2004, jeżeli dowiedzie, że odwołanie lub opóźnienie lotu jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można by było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków.

W niniejszej sprawie pozwany nie wykazał jednak, że zaistnienia nadzwyczajnych okoliczności nie mógł uniknąć pomimo podjęcia racjonalnych środków. Za niewystarczające w tym kontekście należy w ocenie Sądu Okręgowego uznać samo przedłożenie do akt postępowania listy sytuacji, które uzasadniałyby stwierdzenie, że zdarzenie będące przyczyną opóźnienia lotu miało charakter nadzwyczajny. Powyższa lista nie dowodzi bowiem w żadnym razie, że stan faktyczny niniejszej sprawy mieścił się w granicach sytuacji nadzwyczajnych. Oprócz swoich twierdzeń strona pozwana nie przedstawiła jakiegokolwiek dowodu, wskazującego na wystąpienie w samolocie usterki technicznej, polegającej na usterce hamulca o charakterze nadzwyczajnym. W celu skutecznego powołania się na wyłączenie odpowiedzialności na podstawie art. 5 ust. 3 rozporządzenia, przewoźnik winien dowieść, że usterka techniczna samolotu nastąpiła w sposób nieprzewidywalny, nagły, niewynikający z normalnego wykonywania działalności, a także, że była to usterka, której nie można było uniknąć przy prawidłowym serwisowaniu statku powietrznego. Pozwana nie określiła jednak ani jakie były rozmiary awarii, ani jaki wpływ wstąpienie usterki miało na następny lot, zaplanowany w systemie „rotacji”.

W ocenie Sądu Okręgowego pozwana Spółka wykazała, że opóźnienie lotu jedynie w pewnej części spowodowane zostało zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności. Warunki meteorologiczne to zdarzenie o charakterze zewnętrznym, na które przewoźnik lotniczy nie miał wpływu i któremu nie mógł zapobiec. Wystąpienie warunków pogodowych uniemożliwiających wystartowanie samolotu i odbicie lotu stanowiło zdarzenie nagłe i nieprzewidywalne, które zaistniało bez woli przewoźnika. Należało wziąć pod uwagę również rygorystyczny procedur, które pozwany jest zobowiązany przestrzegać i konieczność zapewnienia przede wszystkim bezpieczeństwa lotów. Pozwany jednak nie udowodnił, że podjął wszelkie racjonalne środki w celu uniknięcia bądź zminimalizowania opóźnienia spornego rejsu. Przewoźnik nie przedstawił bowiem żadnego dowodu na okoliczność, że z uwagi na okres wakacyjny nie dysponował zastępczym samolotem, który mógłby wykonać wskazany lot; nie udowodnił, że nie mógł wykorzystać samolotu udostępnionego mu przez innego przewoźnika bądź zaproponować pasażerom połączenia alternatywnego. W tym miejscu wskazać należy na obowiązującą w polskim procesie cywilnym tzw. zasadę ciężaru dowodu, zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Tymczasem chcąc wykazać okoliczności ekskulpujące pozwanego nie sprostał ciężarowi na nim obowiązkowi przedstawienia dowodów potwierdzających fakt, iż do opóźnienia lotu doszło z przyczyn nadzwyczajnych, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia racjonalnych środków.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadną. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. w związku z § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.